

Med NKF i 100 år!

Av Per Næss
 Generalsekretær Norsk
 Kommunalteknisk Forening.

De første 70 år.

De største byene i Norge fikk stadsingeniører på 1850-tallet. Gjennom siste halvdel av 1800 tallet var det ansatt stadsingeniører i de aller fleste byene og flere av de største kommunene hadde ansatt kommuneingeniører.

Brannen i Ålesund i 1904 ga støtet til en ny brannlov. Under i et møte i Moss, hvor en del stadsingeniører fra Østlandet deltok og lovarbeidet ble drøftet, ble etablering av en landsforening for utveksling av erfaring mellom stadsingeniørene også et

viktig tema. Nylig var det dannet kommunaltekniske foreninger i Sverige og Danmark. Med dette som bakteppe fikk stadsingeniørene P L Hammer i Sarpsborg, Johannes W Sohlberg i Hamar og Harald Alfsen i Porsgrunn oppdrag om å forberede etablering av en tilsvarende forening i Norge. Norske Kommunale Ingeniørvæseners Forening (NKIF) ble startet i et møte på hotell Continental i Oslo 6. juni 1907.

I foreningens første lov, som ble vedtatt på stiftelsesmøtet, ble målet med foreningen formulert slik: *Foreningen har til hensikt at drøfte og fremme kommunernes felles interesser av teknisk og økonomisk art.*

Dette søkte man oppnådd ved: *Utvexling av skriftlige beretninger, ved utarbeidelse og fordeling av statistiske opplysninger og meddelelser mv samt ogsaa ved avholdelse av aarlige sammenkomster, hvor det blandt andet søkes avholdt foredrag, diskusjoner o.lign om spørsmaal av interesse for kommunernes ingeniør- og brandvæsen.*

I en moderne språkdrakt kunne dette like gjerne vært foreningens mål i dag.

Alt fra starten ble det etablert flere fagkomiteer. Disse fikk i oppgave å utarbeide statistikker over vannverk, vannavgifter, vakthold og lønninger i brannvesenene samt tek-

Hovedstyrets ledere etter 1985:

1985-86
Øistein Torgersen,
 teknisksjef Nedre
 Eiker kommune

1986-92
Lloyd Lilleng,
 prosjekteringsjef
 Oppegård kommune

1992-96
Svein Bollingberg,
 direktør Bergen
 kommune

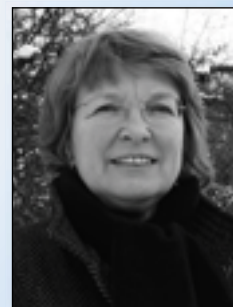
1996-02
Roy Thomassen
 teknisk sjef Østre
 Toten kommune

2002-04
**Marit Sundsvik-
 Bendixen,**
 seksjonssjef Fylkes-
 mannen i Rogaland

2004-06
Svein L Alfheim,
 rådmann Horten
 kommune

2006-
Liv Torjussen,
 prosjektleder Oppland
 fylkeskommune

niske funksjonærer i kommunene.

Foreningen var fra starten en forening for kommunenes tekniske virksomheter hvor kommunene var representert gjennom stads- og kommuneingeniørene. Navnet Norske Kommunale Ingeniørveseners Forening (NKIF) ble endret til Norsk Kommunalteknisk Forening (NKF) i 1960. Kommuner som hadde delt de tekniske virksomhetene i avdelinger kunne sende flere representanter til årsmøtene, men kommunene hadde kun en stemme hver!

Medlemskapet i foreningen var helt frem til 80-tallet forbeholdt ingeniører og arkitekter i kommunal virksomhet. Det var krav om anbefaling og medlemskapet måtte godkjennes av hovedstyret.

Foreningen var fra starten avhengig av styrets egen innsats, men i 1922 fikk man en fastlønnet sekretær etter å ha innledet samarbeid med Norges Byforbund året før. Fram til 1936 hadde foreningen sekretariat sammen med byforbundet på deltid. De økonomiske nedgangstidene på 30-tallet hadde som konsekvens at denne ordningen ble avviklet. NKIFs sekretær ble da ansatt som sekretær hos vannverkssjefen i Aker, senere Oslo, og kunne fortsette i bistilling som sekretær for NKIF. I 1947 ble det inngåtte en ny avtale med byforbundet om felles lokaler og NKIF ansatte eget generalsekretær. Terje Olsboe som tiltrådte denne stillingen fungerte også som byforbundets tekniske rådgiver.

I 1951 flyttet Byforbundet til Arbiensgate, mens NKIF beholdt tre kontorer i Skovveien. I 1957 overtok foreningen egne moderne lokaler i Kommunenes Hus, Haakon VII gt 9 og beholdt disse til Norske Kommuners Sentralforbund (NKS) ble dannet i 1972. Dette året ble Norges Byforbund og Norges Herredsforbund slått sammen til Norske Kommuners Sentralforbund, og NKF ble oppløst som selvstendig kommunal interesseorganisasjon, sammen med syv andre tilsvarende kommunale foreninger. Fra samme tidspunkt fortsatte

Foreningens formenn/ledere i hovedstyret:

Navn	Stilling, kommune	År
J G Hol	Stadsingeniør, Skien kommune	1907 – 08
Harald Alfsen	Stadsingeniør, Porsgrunn kommune	1008 - 09
Arthur Hansen	Stadsingeniør, Drammen kommune	1909 – 11
A Saxegaard	Stadsingeniør, Stavanger kommune	1911 – 13
Chr. Nørbech	Overingeniør, Oslo kommune	1913 – 15
O. Ingstad	Stadsingeniør, Bergen kommune	1915 – 20
Ole Roald	Stadsingeniør, Fredrikstad kommune	1920 – 24
P. Bassøe	Direktør, Oslo kommune	1924 - 25
P Petersen	Byingeniør, Skien kommune	1925 – 26
T Tehsen	Stadsingeniør, Trondheim kommune	1926 – 32
O Ihlen	Veisjef, Oslo kommune	1932 – 36
H L Juell	Stadsingeniør, Stavanger kommune	1936 – 38
Alf Løge	Stadsingeniør, Hønefoss kommune	1938 – 49
Erik Bergh	Kommuneingeniør, Asker kommune	1949 – 52
Einar Mathisen	Byingeniør, Moss kommune	1952 – 56
Eilef G Erichsen	Vannverkssjef, Bergen kommune	1956 – 58
Engelsen	Byingeniør, Sarpsborg kommune	1958
Julius Mortensen	Kommuneingeniør, Nøtterøy kommune	1958 – 60
Hermich Uhrbye	Byingeniør, Lillehammer kommune	1960 – 64
N Åsgården	Byingeniør, Porsgrunn kommune	1964 – 65
Ivar Filseth	Kommuneingeniør, Bærum kommune	1965 – 66
Arne Kjos	Kommuneingeniør, Odde kommune	1966 – 70
Bernt Svihus	Teknisk rådmann, Stavanger kommune	1970 – 76
Jon Brustad	Teknisk sjef, Ullensaker kommune	1977 – 84
Øistein Torgersen	Teknisk sjef, Nedre Eiker kommune	1985 – 86
Lloyd Lilleng	Prosjekteringssjef, Oppegård kommune	1986 - 92
Svein Bollingberg	Direktør, Bergen kommune	1992 - 06
Roy Thomassen	Teknisk sjef, Østre Toten kommune	1996 – 02
Marit S Bendixen	Seksjonssjef, Fylkesmannen. i Rogaland	2002 – 04
Svein L Alfheim	Rådmann, Horten kommune	2004 – 06
Liv Torjussen	Prosjektleder, Oppland fylkeskommune	2006 -

imidlertid Norsk Kommunalteknisk Forening som personforening. NKF hadde allerede i 1969 vedtatt å ta opp personlige medlemmer.

NKF var helt fra starten opptatt av informasjonsspredning. Den aller første utgaven av Kommunal Teknikk som da het "Meddelelser" kom i 1907 og inneholdt foreningens lover, navnene på de første medlemmene og referat fra forhandlingene.

Fram til 1950 ble årsmøtene gjennomført hvert år med unntak av krigsårene og var medlemmenes mulighet til å drøfte faglige spørsmål ansikt til ansikt. Etter 1950 ble årsmøtene erstattet av landsmøter hvert annet år. I de årene foreningen ikke hadde årsmøte ble det gjennomført

kursdager som senere fikk navnet NKF-dagene.

NKF har gjennom tidene hatt en rekke oppgaver på vegne av myndighetene, var meget aktiv mht deltagelse i offentlige utvalg og var representert på alle områder foreningen anså som aktuelle. Eksempelvis overlater Kommunal- og arbeidsdepartementet kontrollordningen for ferdighus av tre til NKF i 1969.

NKIF hadde helt fram til 1960 ansvar for godkjenning av de betongrør kommunene brukte. NKFs arkiv var derfor en viktig dokumentasjon for SINTEF da de gjennomførte "forfallsprosjektet" på 90-tallet. Kontrollen av betongrør

ble imidlertid utvidet til å omfatte andre betongprodukter og overtatt av betongvarefabrikkene i 1960 da Kontrollrådet for betongprodukter ble etablert.

Utover på 60-tallet vedtok mange kommuner autorisasjonsbestemmelser for rørleggerarbeider Disse ble godkjent av departementet og hadde utgangspunkt i "NKF's normalreglement".

Etableringen av KS og nedleggelse av NKF som kommunal etatsforening.

I 1969 tok By- og herredsforbundet initiativ til "Koordinering av kommunalforbundenes virksomhet".

Bymøtet og Landstinget i 1968 anmodet styrene om å arbeide videre med spørsmålet om å få koordinert den samlede virksomhet i en felles organisasjon. Etter forhandlinger høsten 1969, var innstillingen at By- og herredsforbundet og syv andre forbund, inkludert NKF, skulle slås sammen til ett felles forbund. Truselen mot de kommunale foreningene som ikke ønsket å gå inn i sammenslutningen, var at kommunene ville bli anbefalt å melde seg ut av de "gamle" foreningene.

NKF hadde alt på 50-tallet organisert seg i fylkesavdelinger. Fra NKF's side var det sett på som viktig å opprettholde det frivillige arbeidet i fylkesavdelingene etter sammenslutningen til Norske Kommuners Sentralforbund (NKS). Kommuningeniør Arne Kjos i Odda kommune og teknisk rådmann Bernt Svihus i Stavanger kommune ble de mest sentrale aktørene i arbeidet for å få NKF til å overleve sammenslutningsprosessen.

I februar 1971 vedtok formannskapene i kommunene, med overveldende flertall, å gå inn for å slå sammen Byforbundet og Herredsforbundet til Norske Kommuners Sentralforbund (NKS). Etablering av det nye forbundet omfattet også et kommunalteknisk råd og fylkeslag for kommunaltekniske spørsmål.

I sammenslåingsprosessen ble

det forhandlet fram en løsning hvor:

- NKF skulle medvirke til opprettelsen av en kommunalteknisk avdeling i NKS
- Halvparten av representantene i de nye fylkeslagene for kommunaltekniske spørsmål skulle velges blant aktive kommunalteknikere.
- NKF skulle fortsette som personforening.
- NKF's sekretariat gikk inn i kommunalteknisk avdeling i NKS.
- NKS overtar fagkomiteene fra NKF.
- NKS overtar NKF's ubundne midler.
- NKF skulle fortsette som personforening og ivareta det kommunaltekniske fagmiljøet gjennom landsmøter, kurs og formidling av kommunalteknisk fagstoff.

NKF's formue ble delt mellom NKS og NKF. Den delen av midlene NKF fortsatt skulle disponere ble satt av til et stipendfond. De viktigste inntektsgivende oppgavene NKF hadde hatt, som ferdighuskontrollen, vannverkskontrollen og royalt fra salg av skjema ble overtatt av NKS.

Pga uroen ifm etableringen av NKS falt aktiviteten i NKF's fylkesavdelinger til et minimum, men ble tatt opp igjen etter reorganiseringen. Imidlertid begynte de kommunal-

Hovedstyret og sekretariatsleder i jubileumsåret

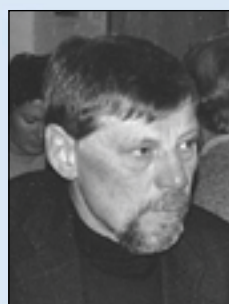
Liv Torjussen,
prosjektleder Oppland fylkeskommune

Svein L. Alfheim,
plan- og utviklingssjef Stor-Oslo lokaltrafikk

Anita Kristiansen,
direktør Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg, Vestenfjelske avdeling

Kolbjørn Børkestad,
spesialrådgiver Tromsø kommune

Torbjørn Lothe Vik,
markedsdirektør VA Brødrene Dahl

Per Næss,
generalsekretær NKF

tekniske utvalg i NKS på fylkesnivået å gå i oppløsning alt i 1975. Dette førte til en økt aktivitet i NKF's avdelinger og i 1980 var 15 fylkesavdelinger reorganisert og i aktivitet.

NKS erstattet sine kommunaltekniske fylkeslag med et kommunalteknisk utvalg etter vedtak på landstinget i 1978. NKF var representert i NKS' ulike kommunaltekniske utvalg inntil NKS' landsting i 1980 oppnevnte kommunalteknisk utvalg på rent politisk grunnlag og

antallet ble redusert fra 11 til 6.

NKS opplevde den kommunaltekniske virksomheten som betydelig større enn de hadde forutsatt før sammenslutningen. Ut over 70-tallet opplevde NKF økt økonomisk press fra NKS. NKS ønsket ikke at NKF skulle arrangere sentrale kursdager og NKS stilte krav om betaling for de sekretariatstjenester NKF hadde i NKS. Mot slutten av 70-tallet ble det fremforhandlet en ny avtale med Sentralforbundet. Denne fristilte sjefsingeniør Erling Corneliusen fra sin oppgave som leder av kommunalteknisk seksjon i Sentralforbundet og han ble stilt til rådighet for NKF på heltid i 1978. Gjennom samarbeidsavtalen beholdt han sitt ansettelsesforhold til NKS. Han skulle i tillegg fungere som rådgiver for NKS.

Etter en rolig periode økte konfliktnivået mellom NKF og NKS på slutten av 80-tallet. NKS stilte krav om at NKFs virksomhet skulle foregå i tettere samarbeid med NKS eller NKS sine selskaper på områder der det var inntektsmuligheter. Dette gjaldt kommunalteknikkmesse, tidsskriftet, utgivelse av andre publikasjoner samt kurs og konferanser. NKS stilte også krav om godkjenning av temahefter og veiledere NKF produserte.

NKF har gjennom alle år pålagt seg selv å samarbeide med NKS. NKS hadde bl.a rett til å delta på hovedstyrets møter fram til 1985. NKS sa fra 1996 opp samarbeidsavtalen med NKF og begrunnet dette med at NKF tok kommuner som medlemmer. NKS hadde imidlertid ingen reaksjoner mot alle de nye interesseforeningene som ble dannet på det kommunaltekniske området og som hadde kommunene eller kommunale virksomheter som medlemmer. I flere tilfelle medvirket NKS aktivt til foreningsdannelser på områder hvor NKF arbeidet. Etableringen av de mange nye foreningene kan vanskelig forklares på annen måte enn at gapet mellom behovet for informasjon mellom kommunene og kontakt

mot sentrale myndigheter på den ene siden og NKS og NKFs engasjement på den andre siden, ble for stort. Manglende respons fra NKS på henvendelser, medvirkning og høringsuttalelser fra departementer og direktorater hadde også ført til at kommunenes syn på området var lite koordinert.

NKF-dager og Kommunalteknikk-messen

På slutten av 60-tallet ønsket enkelte leverandører å få vise sine produkter på NKFs kursdager og i 1971 begynte en kommunalteknisk utstilling å ta form. 24 firma ønsket å delta, men det var bare plass til halvparten. I 1977 ble lagt opp NKF-dager på Skinnsenteret med utsolgt utstilling og miljøvernminister Gro Harlem Brundtland som trekkplaster.

Det nordiske samarbeidet var sterkt og i 1979 ble det lagt opp til en Nordisk Kommunalteknisk Kongress med utstilling. Arrangementet ble fra da av et fellesarrangement mellom NKS og NKF hvor partene delte ansvaret likt. NKS stilte sitt sekretariat til disposisjon for arrangementet, mens NKF hadde programkomiteen og førte regnskapene. Samarbeidet med NKS om messearrangementet har gjennom alle år fungert meget godt.

Det ble inngått ny avtale med NKS om Kommunalteknikk'81. NKFs eiendomsrett til arrangementets navn ble avklart og NKS skulle administrere arrangementet. Det ble også opprettet et utvalg hvor

partene hadde like mange representanter. Utvalget hadde ansvar for program, budsjett, planlegging og organisering. En person i NKS skulle bistå utvalget og forretningsfører med den praktiske tilretteleggingen. Under arrangementet i 1981 ble det gjennomført egen VAR-dag, Veg-dag, Bygg-dag og Kontor-dag. Arrangementet hadde da økt til 150 utstillere på 5000 m2 utstilling, 4000 besøkende og 500 seminardelegater.

I 1983 flyttet Kommunalteknikk til Info-Rama senteret i Sandvika og ble fulltegnet det første året. NKF inngikk avtalene med utstillingsstedet. Pga manglende utstillingskapasitet flyttet arrangementet til Norges Varemesse på Sjølyst i 1991, men tilbake til InfoRama i 1993. Etter dette har arrangementet hele tiden gått ved Norges Varemesse, som har vært det eneste stedet med kapasitet til å huse hele arrangementet. Norges Varemesse flyttet til Lillestrøm i 2003 og arrangementet flyttet med. Arrangementet stabiliserte seg omkring årtusenskiftet på 200-230 utstillere, ca 10.000 m2 utstilling, 4-5000 besøkende og 4-500 seminardelegater på 10-12 seminarer. NKF har hatt prosjektledelsen for arrangementet etter 1997.

Tidsskriftet KOMMUNALTEKNIKK

Etter at Norske Kommuners Sentralforbund (NKS) var etablert legges Kommunalt Tidsskrift om til å informere mer om Sentralforbundets syn. De sidene som tidligere hadde

vært til disposisjon for kommunalteknisk fagstoff ble redusert og NKF inngikk avtale med tidsskriftet Plan og Bygg som hovedorgan for NKF fra 1978. KS ville imidlertid ikke akseptere dette, noe som gjentatte ganger førte til konflikter. I 1985 ble Plan og Bygg endret til Bygg Aktuelt og gitt ut i tabloidformat. Avtalen opphørte da Bygg Aktuelt hadde utspilt sin rolle som informasjonsorgan for foreningen etter at Kommunalteknikk kom ut som tidsskrift.

I mangel av et eget tidsskrift fikk NKF's medlemmer også det svenske tidsskriftet Stadsbyggnad gjennom første halvpart av 80-tallet.

Hovedstyret i NKF vedtok etter å ha vurdert en rekke alternative muligheter, å gi ut et eget fagtidsskrift, som en videreføring av årsheftet Kommunalteknikk. Til da hadde innholdet i årsheftene bestått av referater og foredrag fra årsmøtene og messearrangementet.

Tidsskriftet kom med sine første fire utgaver i 1987. Hovedstyret la tidlig en strategi for etableringen som inneholdt en opptrappingsplan og inkludering av messekatalogen for Kommunalteknikkarrangementet i utgivelsene. På det tidspunktet var avistrykk og tabloidformat sett på som fremtidens presentasjonsform. NKF så tidsskriftet som en publisering hvor innholdet hadde mer varig verdi. Kommunalteknikk ble trykket med fire farger, fra starten bare på omslaget - og med et format og en papirkvalitet som gjorde det interessant å oppbevare. Samtidig med NKF's etablering av Kommunalteknikk la NKS om Kommunalt tidsskrift til Kommunal Rapport og etablerte Kommunal Rapport som eget selskap. En ny redaksjon ble etablert og avtalene med tidligere leverandører til Kommunalt tidsskrift ble sagt opp. Kommunalt tidsskrift hadde hatt en stor andel annonser for teknisk sektor, et marked Kommunal Rapport hadde

ambisjoner om å overta. NKS nektet NKF å gi ut det nye tidsskriftet Kommunalteknikk, noe NKF's hovedstyre ikke tok til følge. Mangelen på teknisk fagstoff i Kommunal Rapport ga Kommunalteknikk en gunstig start og førte til at tidsskriftet etter kort tid fikk meget god respons både hos leverandører og lesere.

I 1995 nådde NKF målet om 11 utgivelser av Kommunalteknikk i året.

Andre publikasjoner

Gjennom 70 og 80-tallet var det utgitt en rekke temahefter og veiledere, mange av disse på områder som er like aktuelle i dag. Disse ble etter hvert samlet til "kommuneingeniørens bokhylle." Det årlige salget var på 3-4000 eksemplarer på omkring 1980, og var den virksomhet som ga foreningen størst inntekter. Mye av arbeidet med temaheftene stoppet imidlertid opp, og allerede i 1985 falt salget til et bunnivå.

Da NKF-normen om VA ledninger skulle revideres i 1980 ble denne overtatt og gitt ut av NKS. Dette hadde vært en viktig inntektskilde

og reduserte NKF inntekter på området noe som hadde konsekvenser for NKF's økonomi.

Utgivelse av nye temahefter og veiledere ble startet opp igjen i 1989. De første heftene som ble produsert var:

- Armert jord.
- Små kloakkpumpestasjoner
- Beskrivelsestekster for anbudsdokumenter – veg, vann og avløpsanlegg.

Dette har senere vært en løpende aktivitet selv om antallet utgivelser har vekslet over tid. De nye temaheftene fikk en helt ny design som er beholdt helt fram til 100 års jubileet.

Stor fokus på VAR-området, forskning

og utvikling.

Forurensningen av elver, vann og fjorder fikk stor oppmerksomhet ut over 70-tallet. NKF fremmet i 1979 forslag til NKS om etablering av en VAR Servicesentral (VAR = vann, avløp og renovasjon). Landstinget i Sentralforbundet valgte imidlertid å legge denne saken til side selv om alle som hadde vært involvert i prosessen, inkludert departementer og direktorater, hadde innstilt positivt.

NKF vurderte da å etablere en egen forening for de større VA-verkene og satte ned et utvalg hvor de store kommunene, interkommunale selskaper, Statens institutt for folkehelse (SIFF) og Statens forurensningstilsyn (SFT) var representert. Målet var å etablere et samarbeidsorgan basert på direkte medlemskap fra vann og avløpsverkene. Konklusjonen etter behandlingen i NKS ble imidlertid at NKS skulle bygge ut sin veiledningstjeneste for kommunene i samarbeid med sentrale myndigheter og forskningen.

Statlige myndigheter var imidlertid fortsatt positive til å etablere et VAR-teknisk servicekontor. På et møte hos kommunalministeren Arne Rettedal i 1983 ble arbeidet

fram mot et VAR-teknisk servicekontor for kommunene klarert. Departementene stilte imidlertid krav om at saken måtte følges opp av NKS på landstinget i 1984. For annen gang vendte NKS tommelen ned for etablering. Dette var en medvirkende årsak til at NORVAR og Norsk Renholdsverksforening ble dannet i 1986.

Utvalg for VAR-teknikk ble opprettet av Norges Teknisk- Naturvitenskapelige Forskningsråd (NTNF) i 1983. Målet var å redusere kommunenes utgifter til VAR-tekniske anlegg gjennom et eget FoU-program. Programmet ble styrt av et utvalg hvor NKF's tidligere formann, finansrådmann Bernt Svihus i Stavanger kommune, var leder. NKF var også representert ved teknisk sjef Øystein Torgersen i Nedre Eiker kommune. I tillegg satt SFTs avdelingsdirektør og en rådgivende ingeniør i utvalget. Sveinung Sægrov i SINTEF var prosjektleder.

Utvalgets arbeid hevet kunnskapsnivået innen vannforsyning, avløp og renovasjon vesentlig. Ved avslutningen i 1989 hadde program-

met initiert og gjennomført FoU prosjekter som hadde resultert i mer enn 100 prosjektrapporter og 10 brukerrapporter. Programmetts ramme var på 57 mill kr og anslag viste at programmet kunne gi besparelser på 1 milliard kr de kommende 10 årene.

For å medvirke til en bedre overføring av VAR-programmets resultater til kommunene ble VAR-info etablert. Kommunaldepartementet, miljøverndepartementet, NTNF og NKS samarbeidet om dette. NKF's fylkesavdelinger ble helt sentrale i den

informasjons-spredningen VAR-info sto for. NKF la et betydelig arbeid i å videreføre databasen fra VAR-info helt til midten av 90-årene. Styringsgruppen mente prosjektet klart hadde dokumentert sin nytte, men ble avsluttet da NKS ikke ville medvirke til en fremtidig finansiering av prosjektet. Initiativet ble sett som et tredje forsøk på å få NKS til å erkjenne behovet for å støtte kommunene på VAR-området.

Erfaringene med VAR-programmet førte til at NTNF sammen med Miljøverndepartementet NKS og NKF forberedte et nytt mer allment FoU-program innen kommunalteknikken, KO-MI programmet. NKS ville imidlertid ikke være med på å finansiere et slikt løsnings. NKS ønsket i stedet å utvikle et eget FoU-program for hele kommunesektoren. Dette ble etablert, finansiert gjennom "1,- kr fra hver innbygger" og administrert av NKS inntil forskningsmidlene ble integrert i kontingenten til NKS.

Prosjektet "Effektivisering av vannforsyningen" ble startet opp av Miljøverndepartementet i samarbeid med Kommunaldepartementet, NKS og NKF. Prosjektet gjennomførte en

rekke fagtreff i NKF's fylkesavdelinger som også bidro med ideer og forslag i prosjektet. NKF ga ut alle rapportene fra prosjektet.

Storbyenes vann og avløpsverk (VASK = vann og avløpssamarbeid i storkommuner) formaliserte sitt samarbeid i 1990 og inngikk avtale med NKF om sekretariatstjenester for samarbeidet. Oppgavene var å:

- Medvirke til definisjon av prosjekter, finansiering og oppfølging.
- Kontakt mot sentrale myndigheter, høringer mv.
- Forberedelse og gjennomføring av møter og samlinger.
- Formidling av resultater.

Sekretariatstjenesten ble overtatt av NORVAR på slutten av 90-tallet.

Organisasjonsendringer

Alt på slutten av 60-tallet hadde NKF åpnet for personlig medlemskap, da en så det som viktig å etablere direkte kontakt med medlemmene. Fylkesavdelingene hadde høy aktivitet. Det var viktig for avdelingene å ha en nærhet til medlemmene som gjorde det mulig å arrangere dagmøter. Pga reiseavstandene ble det derfor etablert underavdelinger både i Møre og Romsdal og i Nordland/Vesterålen.

Fylkesavdelingene økte aktiviteten utover 80-tallet og hadde på det meste 60 møter med opp til 3000 deltagere hvert år, ved inngangen til 90-tallet.

På begynnelsen av 80-tallet var det et samarbeidsråd mellom NKF, Norges karttekniske forbund, Bolog- og byplanforeningen, Brannvernforeningen, Vegforeningen og Vannforeningen. Hensikten var å koordinere foreningenes aktiviteter for å unngå møtekollisjoner og konkurranse.

I 1986 vedtok NKF vedtektsendringer som gjorde det mulig å ta opp kommuner og kommunale virksomheter, leverandører, rådgivere mv som medlemmer.

Nedleggelsen av fagkomiteene i

NKS var kommet langt mot slutten av 80-tallet. NKF så imidlertid et klart behov for dette arbeidet og etablerte i 1988 fagkomiteer innen:

- Administrasjon og ledelse
- Bygningskontroll og bygg
- Fysisk planlegging.
- Miljøvern
- Oppmåling
- Parker og friområder
- Renovasjon
- Vann og avløp – transportsystemet
- Vann- og avløpsrensing
- Varsling, brann og redning
- Veger og trafiksikkerhet
- Parkering
- Små vannforsyningsanlegg

Fagkomiteenes oppgaver var å utvikle læremidler i form av veiledere og temahefter, legge opp kurs og konferanser, skaffe ideer og innspill til tidsskriftet, representere NKF i råd og utvalg, være rådgivende organ i faglige spørsmål og medvirke i høringsaker.

De strategiske valg hovedstyret hadde foretatt på slutten av 80-tallet for å gi NKF flere ”ben å stå på”, med satsing på tidsskrift og fagkonferanser, viste seg meget vellykket. Mulighetene for å drive avdelingen gjennom frivillighet viste seg imidlertid å bli vanskeligere og aktiviteten i fylkesavdelingene falt. Til tross for at mange avdelinger er uten aktivitet har enkelte avdelinger omfattende virksomhet også etter tusenårsskiftet.

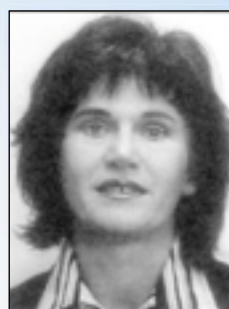
Organisasjonsendringer mot flate strukturer i kommunene på 90-tallet la grunnlaget for organisasjonsendringer i NKF. De lokalpolitiske miljøene opplevde etatene som faglig sterke og ønsket en bedre politisk koordinering i kommunene. De tekniske sjefer forsvinner og etatene organiseres i mindre enheter/virksomhetsområder. I dag synes det som om organisasjonsendringene i kommunene har virket mot sin hensikt og at hvert enkelt fagmiljø er blitt sterkere og mer selvstendig, etter at etatenes administrative koordinering forsvant.

Ole Johan Krog,
NKFs forum for administrasjon og ledelse
prosjektutvikler
Conseptor Eiendom AS

Ebba Friis Eriksen
NKFs forum for fysisk planlegging,
rådgiver Akershus
fylkeskommune

Elisabeth Kynbråthen
NKFs forum for byggesak, forvaltningssjef i
Haugesund kommune

Svein Bollingberg,
NKFs forum for veg og samferdsel, spesialrådgiver Bergen kommune

Arnold Askeland,
NKFs forum for offentlige bygg og eiendommer, eiendomssjef Molde kommune

NKFs fagfora

NKF gikk derfor inni en større organisasjonsprosess på begynnelsen av 90-tallet. Prosessen involverte ikke bare NKF, men også departementer, direktorater, forskningsinstitusjoner, m.fl. Den la bl.a grunnlaget for omstrukturering av fagkomiteene til fagfora. Hensikten med dette var å styrke det faglige arbeidet i NKF og demme opp for den flora av foreninger som etablerte seg på deler av det kommunaltekniske området. For NKF ble det et nytt satsingsområde å etablere lokale nettverk for å få kommunene til å lære av hverandre på en mer effektiv måte. I 2005 ble det innledet en ny organisasjonsprosess med sikte på å vedta en ny foreningsstrategi i 2008.

Utfordringen fremover vil være de store kullene av ingeniører og

arkitekter som begynner å gå i pensjon. Dette vil få konsekvenser for foreningen, men konsekvensene vil bli langt større for kommunene dersom kompetansen til å ivareta infrastrukturen forvitrer.

Organisasjonsprosessen i NKF ble videreført i strukturutvalget utover 90-tallet. Under landsmøtet i Alta i 1998 som var foreningens siste landsmøte, ble nye vedtekter vedtatt. Disse innebar at foreningen i fremtiden skulle styres av et representantskap, ikke gjennom direktevalg som tidligere. Representantskapet består av hovedstyret, fylkeslederne og fagforalederne.

NKFs forum for offentlige bygg og eiendommer (FOBE) ble etablert i januar 1994. Som formidler av resultatene fra ”Program for produktutvikling og forsøksbygging” i fire

temahefter, fikk forumet en gunstig start. Heftenes titler var:

- Hvordan forvalter kommunen sine eiendommer?
- Overordnet styring og utvikling av eiendomsforvaltningen.
- Organisering og ledelse av egeninnsatsen.
- Anskaffelser.

Forum for bygningskontroll (FFB) ble etablert i oktober samme året, mens forum for veg og samferdsel (FVS), forum for administrasjon og ledelse (FAL) og forum for fysisk planlegging (FFP) ble etablert i 1995.

Foraene har utarbeidet en serie temahefter og arrangere årlig flere kurs og seminarer. For FOBE og FFB ble nettverksgruppene helt sentrale. Gruppene består av 5-15 kommuner som møtes flere ganger i året for å utveksle erfaringer med sikte på utvikling av egen organisasjon og ny fagkunnskap. Nettverkene har fått et betydelig omfang og omfatter ved 100 års jubileet 320 kommuner i 35 nettverkgrupper innen byggesak, og 260 kommuner i 25 nettverksgrupper innen offentlige bygg og eiendommer.

NKF har helt siden NKS (nå KS)

Foreningens æresmedlemmer i jubileumsåret:

Jon Brustad, tidligere teknisk sjef
Ullensaker kommune
Oskar Goa, tidligere teknisk sjef Sola kommune
Sigmund Hatløy, rådgiver
Fylkesmannen i Rogaland
Sigbjørn Hessen, tidligere teknisk sjef Volda kommune

Foreningens sekretariat i jubileumåret:

Per Næss, generalsekretær
Inga E Stumo, førstesekretær
Kjersti Larsstuen, rådgiver
Gunnar Jødahl, rådgiver
Astrid Øygard, rådgiver
Torbjørn Vinje, rådgiver

ble dannet hatt som grunnleggende filosofi at medlemmene skulle betale en lav kontingent og at "foreningens produkter" skulle finansiere virksomheten. Kontingentinntektene har hele tiden ligget på 6-9 % av omsetningen. Det innebærer at NKFs sekretariatet i en helt annen grad enn andre tilsvarende foreninger, har vært nødt til å fokusere på inntektsgivende virksomhet enn på kontingentfinansiert virksomhet. Andre kommunaltekniske foreninger har i en helt annen grad direkte medlemskap fra kommunene eller kommunale virksomheter.

Internasjonalt samarbeid

Etableringen av kommunaltekniske foreninger i Sverige og Danmark var medvirkende årsak til at NKIF ble dannet.

På 70-tallet ble kontakten mellom foreningene i Danmark, Finland og Sverige intensivert og formalisert gjennom vedtekter for Nordisk Kommunalteknisk Samarbeidskomitee. Island kom senere med i samarbeidet. Samarbeidskomiteen hadde tidligere egen kontingent, mens sekretariatet i dag går på omgang.

På begynnelsen av 80-tallet var de nordiske landene ett medlem i International Federation of Municipal Engineers (IFME). Alle de to-neangivende landene som Amerika, Canada, England Frankrike m.fl var med i IFME, som hvert tredje år samlet et betydelig antall deltagere på sine kongresser. NKF gjennomførte IFMEs kongress i Oslo i 1994. Arrangementets motto var Miljø og trivsel. IFME-kongresser er arrangert i: New York i 1979, Madrid i 1982, Brighton i 1985, Nice i 1988, Toronto i 1991, Oslo i 1994. Jerusalem i 1997, Maastricht i 2000 og Cape Town i 2003. Arrangementet i Roma i 2006 ble avlyst.

Gjennom 80 og 90-tallet var NKF representert i Nasjonalkomiteen for IWSA (internasjonal vannverksorganisasjon) og i Norsk

NKFs årsmøter, landsmøter eller representantskapsmøter:

1907	Kristiania
1908	Bergen
1909	Kristiania
1910	Trondheim
1911	Stavanger
1912	Drammen
1913	Fredrikstad
1914	Kristiania
1915	Kristiansand
1916	Skien
1918	Gjøvik
1919	Trondheim
1920	Bergen
1921	Larvik
1922	Aker
1923	Arendal
1924	Lillehammer
1925	Ålesund
1926	Hamar
1927	Notodden
1928	Bergen
1929	Kristiansand
1930	Trondheim
1931	Sarpsborg
1932	Oslo
1933	Drammen
1934	Bodø
1935	Stavanger
1936	Tønsberg
1937	Moss
1938	Bærum
1939	Haugesund
1945	Oslo
1946	Bergen
1947	Sandefjord
1948	Bodø
1949	Hamar
1950	Molde
1952	Kristiansand
1954	Trondheim
1956	Gjøvik
1958	Fredrikstad
1960	Stavanger
1962	Kristiansund N
1964	Drammen
1966	Bergen
1968	Tromsø
1970	Loen i Nordfjord
1972	Trondheim
1974	Trondheim
1976	Stockholm (IFME-kongress)
1978	Ålesund
1980	Stavanger
1982	Fredrikstad (Jubileumsmøte)
1984	Bodø
1986	Kristiansand
1988	Trondheim
1990	Tromsø
1992	Bergen
1994	Oslo (IFME-kongress)
1996	Stavanger
1998	Alta
2000	Førde
2002	Molde
2004	Lillehammer
2006	Sarpsborg

CTIF komite en internasjonalt komité for forebygging av brann og brannvern.

NKFs forum for byggesak deltar i The Consortium of European Building Control (CEBC)

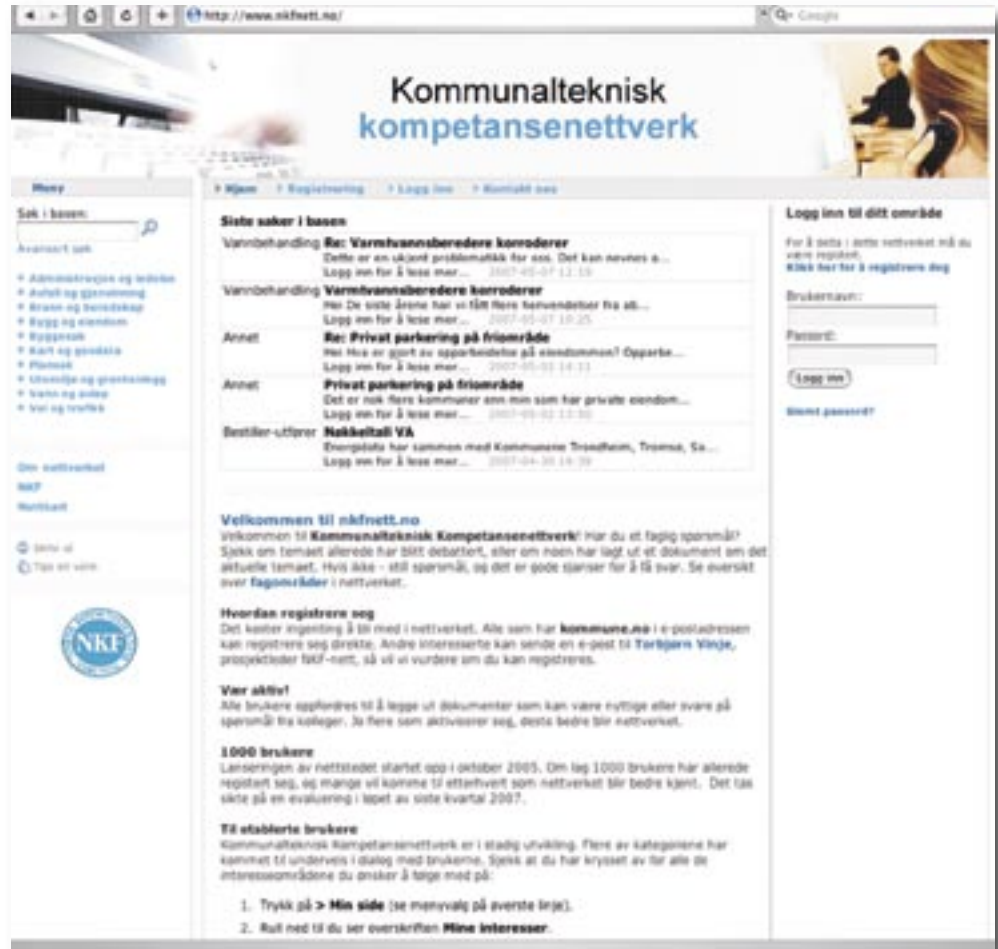
Annet

Utdanning en kjernesak for NKF. Foreningen har hatt representanter i "ingeniørutdanningsrådet", medvirket i utviklingen av opplæringsplaner for universiteter og høyskoler, med sikte på å tilrettelegge opplæringen av ingeniører og arkitekter for kommunal virksomhet.

NKF har vært representert i en rekke styre, råd og utvalg. Eksempler på dette er: Siviltforsvarsrådet, Norsk Bygggjensete, Norges karttekniske forbund, Kontrollrådet for betongprodukter (styre og utvalg), Utvalg for revisjon av vegnormalbøker, NKS' fagkomiteer.

NKF tok i 1987 initiativ til aksjonen "Et renere Norge". NKF la vesentlige ressurser inn i arbeidet med et forprosjekt og påvirkning av aktører som ville få en rolle i aksjonen. Aksjonen hadde som mål å skape varige holdninger og institusjonelle systemer som ville bidra til redusert forsøpling i fremtiden. Miljøverndepartementet stilte seg bak prosjektet, men behandlingen av saken i KS fikk et negativt utfall noe som gjorde det umulig å videreføre arbeidet. Den kunnskap som kom fram gjennom forprosjektet ble imidlertid benyttet til å lage et veiledningshefte for kommunene i lokale oppryddingsaksjoner.

NKF inngikk samarbeidsavtale med NORVAR i 1994. NKF arbeidet i flere år for å etablere en

Nettstedet www.nkfnett.no

selvfinansiert serie av normgivende VA-Miljøblader. NTNf medvirket i dette. Arbeidet resulterte i en avtale med NORVAR om etablering av Stiftelsen NKF og Norvars VA-Miljøblader. Stiftelsens første styreleder var direktør Svein Bollingberg, Bergen kommune.

NKFs medlemstall passerte 1000 i 1980, 2000 i 1991 og har ligger på ca 2500 omkring årtusenskiftet. NKFs sekretariatet besto av 1,5 årsverk fra reorganiseringen i 1972 til 1987. Etter å ha bestått av 2 årsverk til begynnelsen av 90-tallet har sekretariatet økt til 6 årsverk ved 100 års jubileet. Opptak av nye medlemmer ble fram mot 1990 godkjent av hovedstyret og referert i protokollene. Fra protokoller på 70-tallet forekom bemerkninger under opptaket om at vedkommende eksempelvis "bare hadde teknisk fagskole"!

Ny satsing av 100-åringen

Ved årsskiftet 2005-06 gir Kommunal- og regionaldepartementet NKF støtte til utvikling av et nettsted som skal gi saksbehandlere i kommunene enkel tilgang til:

- Aktuelle dokumenter som er produsert i andre kommuner.
- Kolleger i andre kommuner som kan gi faglige tips og råd i saksbehandling og annet arbeid gjennom en spørrefunksjon.

Satsingen på denne webben er den største satsingen for NKF på et nytt område siden nettverksetableringen i fagforaene. Ved foreningens 100 års jubileum er prosjektet www.nkfnett.no i en prøv fase hvor målet er å gjøre stedet så attraktivt at det i fremtiden blir selvfinansiert.